

Sagsnr.
2018 - 453

Doknr.
540018

Dato
31-01-2018

Underretninger om børn og unge – Antal og udvikling

Dette notat viser centrale nøgletal vedrørende underretninger om børn og unge i Danmark. Notatet omhandler underretninger fra 2015 og 2016, der er de eneste to år med dækkende tal for hele året.

Siden 1. april 2014 har kommunerne indberettet oplysninger om antallet af underretninger til underretningsstatistikken. Statistikken offentliggøres af Danmarks Statistik, der overtog den fra Ankestyrelsen pr. 1. juli 2016. Tallene fra statistikken ligger tilgængelige her: www.statistikbanken.dk/UND1

Underretningsstatistikken skal blandt andet bruges til at belyse udviklingen i antallet af underretninger, hvem der underretter, og hvad de hyppigste årsager til underretningerne er. På den måde skal statistikken bidrage med større viden om de sociale indsatser målrettet udsatte børn og unge, herunder det tidlige forebyggende arbejde. Samtidig gør statistikken det muligt at følge den kommunale udvikling på området, og kommunerne kan således bruge tallene til at vurdere underretningsmønstret i egen kommune og til sammenligninger med nabokommunen eller mellem faggrupper.

Statistikken viser blandt andet:

- I løbet af 2016 blev der underrettet ca. 104.100 gange om børn og unge i alderen 0-17 år. Det er ca. 7.500 flere underretninger end i 2015. Stigningen skal dog tages med forbehold. Danmarks Statistik bemærker således, at man ved sammenligning af data for 2015 og 2016 skal være opmærksom på, at kvalitetssikringen af data har været mere intensiv i 2016. Underretningerne omfattede ca. 64.800 børn og unge i 2016.
- Det er primært fagpersoner fra skoler og sundhedsvæsenet, der underretter myndighederne, hvis de bliver opmærksomme på bekymrende forhold vedrørende et barns eller en ungs udvikling og trivsel. I 2016 stod skolerne for 23 pct. af underretningerne, mens underretninger fra sundhedsvæsenet udgjorde 17 pct.
- De hyppigste årsager til, at der underrettes om børn og unge, varierer i forhold til alder. For eksempel er en hyppig årsag kriminalitet eller misbrug for 15-18-årige. Mens forhold i hjemmet, fx utilstrækkelig omsorg fra forældre eller konflikter og vold i hjemmet, er nogle af de hyppige årsager til, at myndighederne bliver underrettet, når det gælder børn i 0-4-årsalderen.
- Der er forholdsvis stor kommunal variation i, hvor stor en andel blandt børn og unge i 0-17-årsalderen, der blev underrettet om i 2016. I kommunerne med den laveste andel, blev der underrettet om 3,4 pct. af alle 0-17-årige eller derunder. I kommunerne med den højeste andel, blev der underrettet om mellem 6,1 pct. og 10,1 pct. af alle 0-17-årige.

Antal underretninger i 2015 og 2016

I løbet af 2016 blev der underrettet ca. 104.100 gange om børn og unge i alderen 0-17 år. Det er ca. 7.500 flere underretninger end i 2015, jf. tabel 1.

Tabel 1			
Antal underretninger om børn og unge, 0-17 år			
	2015	2016	Udvikling 2015 - 2016
Antal underretninger om børn og unge	96.592	104.121	+ 7.529
Antal børn og unge, der blev underrettet om	58.772	64.761	+ 5.989

Anm.: Underretninger om 0-17-årige børn og unge i 2015 og 2016. Opgørelsen omfatter også underretninger om ufødte børn samt børn og unge med uoplyst alder. Danmarks Statistik bemærker, at antallet af underretninger er underestimeret for enkelte kommuner.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND1 og UND2.

Underretningerne omfattede ca. 64.800 børn og unge i 2016.

Stigningen i antallet af underretninger fra 2015 til 2016 skal dog tages med forbehold. Danmarks Statistik bemærker således, at man ved sammenligning af data for 2015 og 2016 skal være opmærksom på, at kvalitetssikringen af data har været mere intensiv i 2016.

Ud over datamæssige forhold skal man også være opmærksom på, at en stigning i antallet af underretninger ikke nødvendigvis skyldes, at der er kommet flere udsatte børn og unge. En stigning i antallet af underretninger kan også være udtryk for, at borgere, foreninger og skoler mv. er blevet mere opmærksomme på at underrette myndighederne, hvis de ser, at børn og unge viser tegn på omsorgssvigt eller mistrivsel.

Der er ikke et bestemt formkrav til, hvordan en underretning skal finde sted. For fagpersoner, eksempelvis pædagoger og folkeskolelærere, gælder dog en skærpet underretningspligt efter servicelovens § 153, jf. boks 1.

Boks 1

Lovgivning om underretninger om børn og unge

En underretning er en henvendelse til en relevant myndighed, der indeholder en bekymring for et barns eller en ungs trivsel og udvikling. Der er ikke formkrav til, hvordan en underretning skal finde sted, og der kan således underrettes både skriftligt og mundtligt.

Der er forskellige kriterier for, hvornår der skal underrettes alt efter, om man er fagperson eller en almindelig borger. Den generelle underretningspligt efter servicelovens § 154 indebærer, at enhver, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller som lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

For fagpersoner gælder en skærpet underretningspligt efter servicelovens § 153, hvormed personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, har pligt til at underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Kommunen skal senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare, og om der derfor er behov for straks at iværksætte foranstaltninger over for barnet eller den unge.

Kommunen skal endvidere sikre, at der iværksættes en rettidig og systematisk vurdering af alle indkomne underretninger med henblik på at afklare, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Støtten kan fx omfatte pædagogisk støtte, familiebehandling, psykologhjælp eller anbringelse uden for hjemmet i en plejefamilie eller på en institution.

Skoler og sundhedsvæsenet underretter mest

I de fleste tilfælde er det en fagperson fra barnets skole eller sundhedsvæsenet, der underretter myndighederne, hvis de bliver opmærksomme på bekymrende forhold vedrørende et barns eller en ungs udvikling og trivsel.

I 2016 stod skolerne bag flere end 23.000 underretninger svarende til 23 pct. af alle underretninger om 0-17-årige børn og unge. Sundhedsvæsenet stod i samme år for 18.000 underretninger svarende til 17 pct., jf. tabel 2.

Tabel 2**Antal underretninger om børn og unge efter, hvem der har underrettet myndighederne**

	2015		2016	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Skole	20.351	21,4	23.476	22,6
Sundhedsvæsenet, herunder sundhedsplejerske el. tandlæge	16.320	17,1	18.028	17,4
Familie, barn selv eller bekendtskabskreds	8.352	8,8	9.061	8,7
Politi eller domstol	7.745	8,1	7.771	7,5
Dagpleje, daginstitution, fritidshjem, klub eller SFO	5.639	5,9	6.565	6,3
Mellemkommunal underretning eller anden kommunal forvaltning	4.298	4,5	3.290	3,2
Forening, frivillige organisation eller krisecenter	927	1,0	976	0,9
Anbringelsessted	251	0,3	284	0,3
Anonym underretning	5.016	5,3	6.306	6,1
Øvrige	26.351	27,7	27.907	26,9
I alt	96.592	100	104.121	100

Anm.: Underretninger om 0-17-årige børn og unge i 2015 og 2016. Se anmærkning til tabel 1.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND1.

Når det oftest er fagpersoner i skole- og sundhedsvæsenet, der underretter kommunen, skal det blandt andet ses i lyset af, at børn og unge er i kontakt med hhv. skole- og sundhedsvæsenet over en længere årrække, end de er i kontakt med dagpleje, daginstitutioner mv.

Årsager til at der underrettes om børn og unge

De hyppigste årsager til, at der underrettes om børn og unge, varierer i forhold til alder. For eksempel er en hyppig årsag kriminalitet eller misbrug for 15-18-årige. Mens forhold i hjemmet, fx utilstrækkelig omsorg fra forældre eller konflikter og vold i hjemmet, er nogle af de hyppige årsager til, at myndighederne bliver underrettet, når det gælder børn i 0-4-årsalderen, jf. tabel 3.

Tabel 3**Årsager til, at der underrettes om børn og unge, opdelt efter alder, 2016**

	0-4 år	5-9 år	10-14 år	15-18 år
	----- Pct. -----			
Misbrug eller kriminalitet hos barnet	0,1	0,3	4,8	22,7
Skoleproblemer hos barnet, fx fravær	0,2	3,7	11,0	12,3
Anden bekymrende adfærd hos barnet, fx udadreagerende adfærd	10,5	21,8	30,9	32,8
Betydelig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne hos barnet	2,4	3,1	5,2	7,6
Sundhedsforhold hos barnet	0,0	0,0	0,0	0,0
Overgreb mod barnet, fx seksuelt eller voldeligt	8,3	14,4	8,4	4,7
Anden form for omsorgssvigt over for barnet	12,4	8,7	6,9	3,9
Misbrug eller kriminalitet hos forældre	11,6	9,1	8,5	4,6
Anden bekymrende adfærd hos forældre	0,1	0,1	0,0	0,0
Betydelig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne hos forældre	10,4	7,3	5,7	3,3
Højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne	19,7	18,1	13,9	8,9
Utilstrækkelig omsorg fra forældre	18,1	14,5	11,4	6,6
Fogedsag, hjemløshed eller udsættelse fra bolig	6,6	4,2	3,3	2,4
Andet	24,8	20,6	19,6	18,9

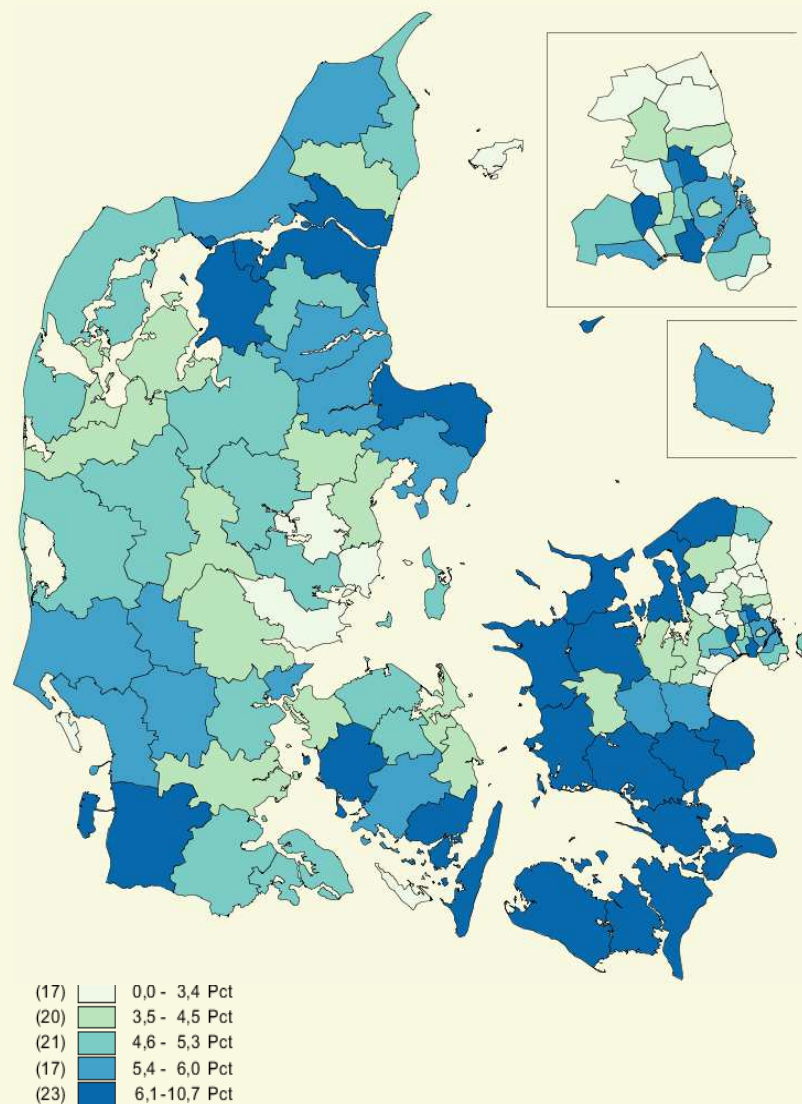
Anm.: Årsager til underretninger om børn og unge i alderen 0-18 år i 2016. Kommunerne kan angive mere end én årsag til en underretning, hvorfor andelen ikke summer til 100 pct.. Opgørelsen omfatter ikke underretninger, hvor årsagen er uoplyst. Alderen er opgjort ultimo året, hvorfor der også indgår 18-årige i opgørelsen. Se anmærkning til tabel 1.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND1 og UND3.

Der er forholdsvis stor variation imellem kommunerne i forhold til, hvor stor en andel blandt alle 0-17-årige, der blev underrettet om i 2016. I kommunerne med den laveste andel, blev der underrettet om 3,4 pct. af alle 0-17-årige eller derunder. I kommunerne med den højeste andel, blev der underrettet om mellem 6,1 pct. og 10,1 pct. af alle 0-17-årige, jf. figur 1.

Figur 1

Andel børn og unge i alderen 0-17 år, der underrettes om, opdelt efter kommune, 2016

Anm.: Andelen af børn og unge i alderen 0-17 år, som myndighederne har modtaget en underretning om på et tidspunkt i 2016. Danmarks Statistik bemærker, at antallet af underretninger er underestimeret for enkelte kommuner. Til brug for opgørelsen er kommunerne opdelt i fem tilnærmedesvis lige store grupper. Når antallet af kommuner i de fem grupper alligevel varierer fra 17 til 23, skyldes det, at flere kommuner har den samme andel børn og unge, der er blevet underrettet om.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND2 og BY2.

Som opfølgning på underretningsstatistikken for 2015, der viste nogenlunde samme billede, foretog Ankestyrelsen en undersøgelse af kommunale forskelle i antallet af underretninger. Undersøgelsen konkluderede, at socioøkonomiske forhold er en væsentlig del af forklaringen på, hvorfor der er forskel på antallet af underretninger i de enkelte kommuner. Derudover pegede Ankestyrelsen på, at en del af variationen skyldes forskellig praksis for at underrette på tværs af kommuner, institutioner og medarbejdergrupper, samt kommunale forskelle i organiseringen af arbejdet med udsatte børn og unge¹.

¹ Ankestyrelsen (2016): Kommunale forskelle i antallet af underretninger. December 2016.

I nogle tilfælde modtager myndighederne flere underretninger om det samme barn. Det sker eksempelvis, hvis flere personer uafhængigt af hinanden underretter myndighederne om barnet. I de fleste tilfælde underrettes der dog kun én gang pr. barn. For i størrelsesordenen 70 pct. af de børn, der underrettes om, har kommunen modtaget én underretning, jf. tabel 4.

Tabel 4

Antal underretninger pr. barn og ung, 0-17 år

	2015		2016	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Børn og unge med 1 underretning	39.751	67,6	44.297	68,4
Børn og unge med 2 underretninger	10.756	18,3	11.782	18,2
Børn og unge med 3 underretninger	4.092	7,0	4.411	6,8
Børn og unge med 4 underretninger	1.850	3,1	1.952	3,0
Børn og unge med 5 underretninger	950	1,6	1.013	1,6
Børn og unge med 6 underretninger el. flere	1.373	2,3	1.306	2,0
I alt	58.772	100	64.761	100

Anm.: Underretninger om 0-17-årige børn og unge i 2015 og 2016. Se anmærkning til tabel 1.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND2.

Bilagstabeller

Tabel a

Antal børn og unge, der er blevet underrettet om, opdelt efter køn

	2015		2016	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Drenge	30.403	53,8	33.346	53,8
Piger	26.146	46,2	28.622	46,2
I alt	58.772	100	64.761	100

Anm.: Børn og unge i alderen 0-17 år, som kommunerne modtog en underretninger om i hhv. 2015 og 2016. "I alt" omfatter også børn og unge med uoplyst køn. Se anmærkning til tabel 1.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UND2.

Tabel b**Antal underretninger om børn og unge efter alder**

Alder	2015		2016	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
0 år	1.921	2,0	1.977	1,9
1 år	3.153	3,3	3.340	3,5
2 år	3.121	3,2	3.417	3,5
3 år	3.489	3,6	3.641	3,8
4 år	3.744	3,9	4.397	4,6
5 år	4.432	4,6	4.572	4,7
6 år	4.478	4,6	5.055	5,2
7 år	5.093	5,3	5.272	5,5
8 år	4.944	5,1	5.970	6,2
9 år	5.209	5,4	5.675	5,9
10 år	5.144	5,3	5.693	5,9
11 år	5.128	5,3	5.517	5,7
12 år	5.215	5,4	5.748	6,0
13 år	5.964	6,2	6.126	6,3
14 år	7.402	7,7	7.638	7,9
15 år	8.138	8,4	8.566	8,9
16 år	7.318	7,6	8.096	8,4
17 år	6.458	6,7	6.894	7,1
18 år	2.759	2,9	2.805	2,9
Ufødt	2.128	2,2	2.257	2,3
Uoplyst alder	1.354	1,4	1.465	1,5
I alt	96.592	100	104.121	100

Anm.: Underretninger om 0-18-årige børn og unge i 2015 og 2016. Alderen er opgjort ultimo året, hvorfor der også indgår 18-årige i opgørelsen. Se anmærkning til tabel 1.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken UNDI.